

Pestovanie čerešní

Čerešne patrí medzi prvé čerstvé ovocie v záhrade a sú hodnotnou surovinou na výrobu kompótov, marmelád, džemov, štiav, kandizovaného ovocia, pre mrazenie atď.

Budúcnosť pestovania čerešní je v malých tvaroch stromčekov, nenáročných na rez a predovšetkým na zber, s skorým nástupom plodnosti.

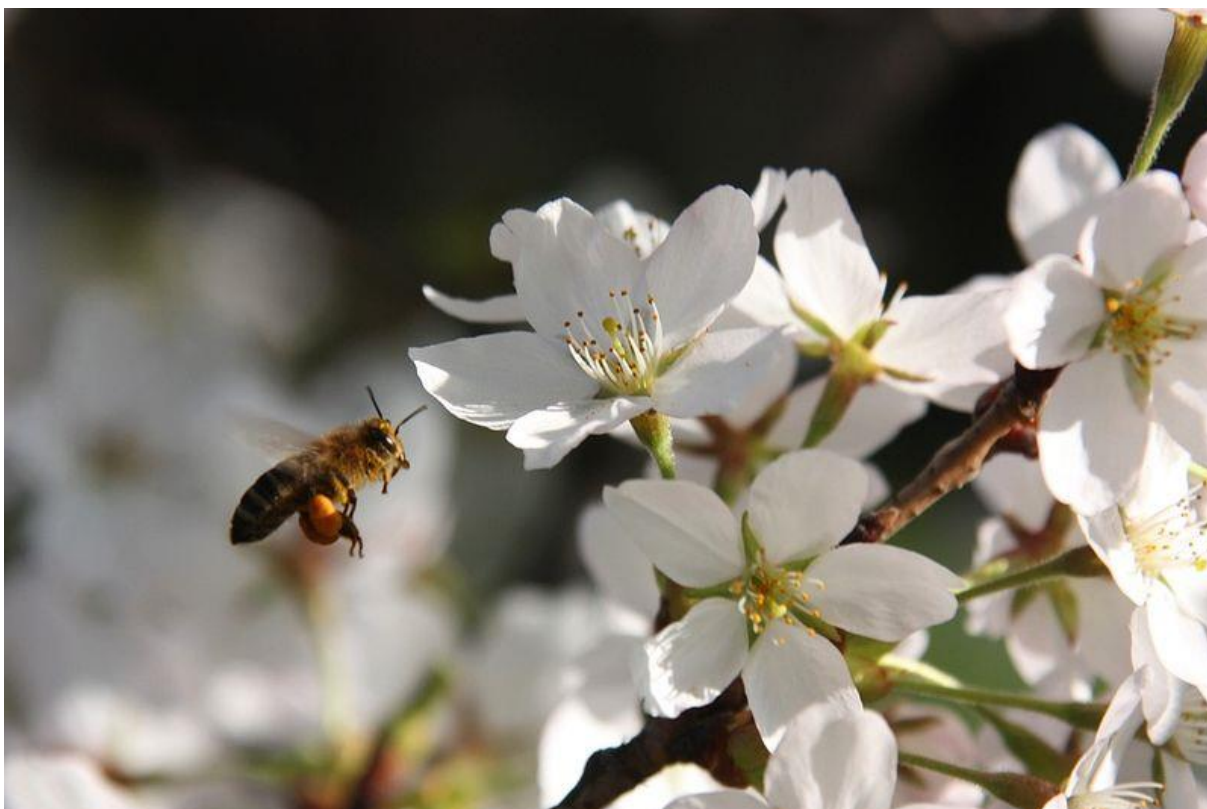
V záhradách sa bežne pestujú skoré a neskoré čerešne. Skoré odrody začínajú zrietať koncom mája, neskoré spravidla v júli. Botanicky sa neskoré odrody radia do dvoch skupín:

- srdcovky
- chrupky

Rozdiel medzi chrupky a srdcovkami je v tuhosti dužiny a šupky, ale bežný konzument to takmer nespozná.

Čerešňa normálne dorastá do 30 metroch .Ak sa pestuje na podnoži vtáčnica (P-TU - s označením 1,2,3,) dorastá do veľkých rozmerov. Ak chceme mať na záhrade čerešňa menšie, vyberáme podnož, ktorá dáva stromu menší vzrast (P-HL-A, P-HL-B, P-HL-C, G 5, Colt).

Pri výsadbe treba brať ohľad aj na to, že na výnimky sú čerešne cudzoopelivé . To znamená, že buď musí byť na okolí druhá čerešňa, ktorá opeľuje tú našu, alebo musíme vysadiť v záhrade dve odrody, ktoré sa vzájomne opelia.

Čerešňa potrebuje priepustnú, hlbšiu, živnú pôdu. Pre zdravý vývoj a rast stromu a ovocie, sa doporučuje pôdu ešte navyše obohatiť o vápnik. Čerešňa je citlivá na mráz v dreve, púčikoch a najmä v čase kvitnutia.

Neznáša kotliny a polohy vystavené mrazivým vetrom od severu. Najvhodnejšie sú pre ňu polohy v nadmorskej výške do 350 m, s priemernou ročnou teplotou nad 8 ° C, s úhrnom ročných zrážok 450-650 mm. Vlhké polohy a vysoká hladina spodnej vody znižujú odolnosť proti mrazom a glejotoku. Na príliš suchých stanovištiach stromy zle rastú a tvoria drobné, nekvalitné ovocie. V dnešnej dobe je podstatné vyberať odrodu aj podľa citlivosti k **červivosti plodov**.

- Rané čerešne tomuto napadnutia unikajú, v najhoršom prípade zostáva vajíčko len na povrchu plodov.
- Poloneskoré a najmä sladké neskoré odrody už majú červikov (menšie alebo väčšie) vnútri plodov.

Dôležitá je aj starostlivosť o okolie stromu . Ak pod čerešňami hrabeme lístie alebo striháme trávnik nemá larva a kukla vrtivky čerešňovej *Rhagoletis cerasi* veľa nádejí na úspešné dokončenie vývoja - teda na vyliahnutie novej lietajúcej samičky či samčeka. Je tak zaručené, že zožneme všetky plody zo stromu nepoškodené a bez lariev. Ak sa o okolie čerešní nestarajú rovnako starostlivo aj susedia, je nutná každoročná chemická ochrana . Prípravky na ochranu proti vrtivke sa používajú v čase, keď škodca nalietať na stromy - teda, keď ich nálet narastá a vrcholí. Jediná možnosť, ako to zistiť, je sledovať počty týchto čiernych mušiek (so žltým sfarbením a tmavo pruhovanými krídlami) na žltých lepených doskách zavesených do koruny stromu. Vrtivka čerešňová kladie vajíčka najmä vtedy, keď plody začínajú žltnúť. To je čas na chemický postrek.

Ďalším nebezpečným ochorením čerešní je posledných rokoch **monilióza čerešní**. *Monilia fructigena* Veľmi skoré a skoré čerešne týmto ochorením toľko netrpia ("utečú" jej), ale u ostatných odrôd každý rok, čím ďalej tým viac plodov hnije a plesnivie priamo na stromoch. Preventívnou ochranou je zber a likvidácia múmií (suchých plodov), z ktorých sa choroba spórmi šíri, a postrek mednatými prípravkami ešte v čase vegetačného pokoja. Nestačí však, aby sme moniliózne plody odstránili len na svojej záhrade, odstraňovať by ich mali aj susedia. Ak to nerobia, mali by sme stromy chrániť postrekom v dobe tesne po odkvitnutí, inak čerešne neuchránime. Odporúča sa preto aplikovať prípravok Sporgon.

Ak úrodu ochránime pred ohoreniami, ešte stále nemáme vyhrané. Čerešne, najmä skoré, sú pochúľkou pre spevavé a ostatné vtáctvo. Drozdy, straky alebo sojky a z drobných cicavcov si na čerešniach pochutnávajú napríklad veveričky. Spadnuté plody pod stromami odnášajú drobné hlodavce. Na neskorých odrodách potom hodujú škorce. Účinnou ochranou je vtáčia búdka priamo v korune stromu. Ak je obývaná, domáci operenec si strom zvyčajne uháji aj proti presile a nikto iný sa mu na ňom nebude pásť. Pár škorcov potom ozobe z úrody stromu iba nepatrné množstvo.

Podpníky u čerešní hrajú dôležitú úlohu, pretože ovplyvňujú budúcu veľkosť koruny vysadeného stromu. V súčasnosti sa u čerešní presadzuje trend znižovať a zmenšovať koruny stromov, čo umožňuje ľahšie ošetrovanie a zber. Odporúčané pestovateľské tvary sú:

- štvrtkmeň s korunou od výšky minimálne 80 cm a maximálnou výškou stromov 4-5 m
- nízke tvary (typ stena alebo vretenovitý zákrpok s korunou vo výške 60 cm a maximálnou výškou stromov 2,5 m.

U štvrtkmeňa a nízkych tvarov sa snažíme docieľiť vodorovnej polohy vetiev vyvážením letorastov. Veľmi dôležitý je rez, ktorým odstraňujeme silne rastúce výhony a konáre. Čerešne všeobecne neznášajú príliš hlboký rez a silné tvarovanie. Tvaruje sa len v najnutnejšie miere, kedy sa odstraňujú konkurenčné výhony, skracujú sa kostrové konáre do jednej roviny, vystrihávajú sa prebytočné výhony a v čase vegetácie, letorasty zahusťujúce korunu.

Čerešne s nápadne vyvinutým stredným kmeňom sa znižujú o tretinu, aby sa strom udržal v požadovanej výške. Najvhodnejšia doba pre rez vrcholovej časti koruny je v čase začiatku rozkvetu stromu.

